

Minister Zdrowia

DSW.050.9.2025.PJ
Warszawa, 14 maja 2025

DSW.050.9.2025.PJ
Warszawa, \$ezdDataPodpis

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,
odpowiadając na interpelację nr 8990 Pani Poseł Marceliny Zawiszy „w sprawie zapewnienia rodzicom dzieci hospitalizowanych na oddziałach intensywnej terapii możliwości całodobowego towarzyszenia dziecku” przekazuję poniższe informacje.

Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2024 r. poz. 581) gwarantuje pacjentowi prawo do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej. Przez dodatkową opiekę pielęgnacyjną rozumie się opiekę, która nie polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, w tym także opiekę sprawowaną nad pacjentem małoletnim albo posiadającym orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (art. 34 ust. 2).

Opiekę taką może sprawować dowolnie wskazana przez pacjenta osoba, która nie musi posiadać do tego fachowych kwalifikacji. Ustawodawca gwarantuje każdemu pacjentowi prawo skorzystania z realizacji prawa do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej względem opieki, do której jest zobowiązany szpital czy inny stacjonarny podmiot leczniczy, sprawowanej przez zatrudniony tam personel.

Ponadto art. 21 ustawy określa, że na życzenie pacjenta przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych może być obecna osoba bliska. Wyłączenie tego prawa zostało ograniczone do niezbędnego minimum przepisem stanowiącym, że osoba wykonująca zawód medyczny udzielająca świadczeń zdrowotnych pacjentowi może odmówić obecności osoby bliskiej przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych jedynie w przypadku istnienia prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia epidemicznego lub ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjenta. Odmowę taką osoby odpowiedzialne zobowiązane są odnotować w dokumentacji medycznej.

Jednocześnie należy wskazać, że zgodnie z art. 5 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta kierownik podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych lub upoważniony przez niego lekarz może ograniczyć korzystanie z praw pacjenta w przypadku wystąpienia zagrożenia epidemicznego lub ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjentów. Jedynie w przypadku praw, o których mowa w art. 33 ust. 1 (prawo do kontaktu osobistego z innymi osobami), ograniczenie korzystania z praw pacjenta może wystąpić także ze względu na możliwości organizacyjne podmiotu.

Opiekę pielęgnacyjną w odniesieniu do pacjenta małoletniego lub posiadającego orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności rozumie się również jako prawo do pobytu wraz z nim przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego (art. 34 ust. 3) podczas hospitalizacji.

Zastosowanie w tym zakresie mają przepisy zawarte w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U. z 2022 r. poz. 402), cz. V (Oddział dziecięcy) ust. 8, zgodnie z którymi w pokojach dzieci lub w odrębnym pomieszczeniu zapewnia się dodatkowe łóżka lub fotele wypoczynkowe wraz z pościelą, umożliwiające nocleg dla rodziców lub opiekunów dziecka. Przy czym zwrot „oddział dziecięcy” należy rozumieć szeroko i celowościowo (w kontekście przepisów ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta) jako każdą komórkę organizacyjną szpitala oraz odpowiednio innego zakładu leczniczego, w którym są udzielane stacjonarne i całonocne świadczenia zdrowotne, w której przebywają dzieci, niezależnie od jej nazwy oraz zakresu i profilu udzielanych świadczeń.

W ocenie Ministerstwa Zdrowia ograniczenie prawa pobytu rodziców lub opiekunów hospitalizowanego dziecka może więc być uzasadnione wyłącznie wystąpieniem zagrożenia epidemicznego lub ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjentów, np. w przypadku hospitalizacji w oddziale zakaźnym (z uwagi na ryzyko zakażeń). Ograniczenia takie nie mogą być tożsame z bezwzględnym limitowaniem w regulaminach organizacyjnych podmiotów leczniczych możliwości odwiedzania pacjentów czy realizowania prawa do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej jedynie do określonego zakresu czasowego. Ograniczenia nie mogą bowiem oznaczać całkowitego wyłączenia wskazanych praw. Należy przy tym podkreślić, że realizacja prawa pacjenta do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej powinna być zorganizowana w sposób nienaruszający praw innych pacjentów (np. prawa do poszanowania intymności i godności).

Konsultant Krajowy w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii pani Profesor dr hab. n. med. Katarzyny Kotfis w swoim stanowisku wskazała, że „w praktyce klinicznej obecność rodzica lub opiekuna przy dziecku hospitalizowanym w oddziale intensywnej terapii pełni istotną funkcję terapeutyczną. Dotyczy to nie tylko aspektu emocjonalnego, ale również wsparcia w procesie leczenia. Bliskość rodzica redukuje lęk dziecka, sprzyja stabilizacji psychicznej oraz ogranicza potrzebę interwencji farmakologicznych, w tym sedacji wynikającej z reakcji stresowych czy objawów separacyjnych.”

Konsultant Krajowa wskazała przy tym, że obowiązujące przepisy ustawy statuują już prawo pacjenta do obecności przy nim przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego (w tym do obecności przy pacjencie - dziecku w trakcie hospitalizacji, również w oddziale intensywnej terapii), zaznaczając przy tym konieczność uwzględnienia niezbędnych środków ostrożności i zaleceń epidemiologicznych. Jak zostało to określone w opinii: „Ograniczenie prawa do obecności osoby bliskiej przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych może nastąpić wyłącznie w przypadku wystąpienia zagrożenia epidemicznego lub konieczności ochrony zdrowia lub bezpieczeństwa pacjenta. W przypadkach, w których obecność osoby bliskiej jest ograniczana, decyzja ta powinna być każdorazowo uzasadniona i odnotowana w dokumentacji medycznej pacjenta.”

W celu zwrócenia uwagi na kwestię właściwego realizowania przez podmioty lecznicze praw pacjenta, w tym w szczególności w zakresie obecności rodziców lub opiekunów prawnych albo opiekunów faktycznych przy dzieciach leczonych w oddziałach anestezjologii i intensywnej terapii przywołane Stanowisko Konsultant Krajowej zostało na wniosek Ministra Zdrowia przekazane za pośrednictwem oddziałów wojewódzkich NFZ do wszystkich dyrektorów podmiotów leczniczych posiadających w swojej strukturze wspomniane oddziały.

Ponadto informuję, że Ministerstwo Zdrowia będzie pracować nad kwestią praktycznego wykonywania przez podmioty lecznicze omawianego prawa pacjenta przy udziale

środowiska medycznego oraz Rzecznika Praw Pacjenta. W toku tych prac będą brane pod uwagę spostrzeżenia i wnioski zgłoszone w trakcie posiedzenia sejmowej Komisji do Spraw Dzieci i Młodzieży w dniu 3 kwietnia br., którego jednym z tematów była *Informacja na temat prawa dziecka przebywającego na oddziale intensywnej terapii do obecności rodziców/opiekunów prawnych.*

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Jerzy Szafranowicz
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/